

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

/2021 оны 5 сарын байдлаар/

№	Үзүүлэлт	<u>БОЭТ</u>	<u>Сумдын эмнэлэг</u>	<u>Өрхийн эмнэлэг</u>	<u>Хувийн эмнэлэг</u>	<u>Цэргийн анги</u>	<u>Нийт дүн</u>
1	Нийт үзлэг	33570	59003	38916	20636	3165	155290
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	11339	27335	21353	3355	2974	66356
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	3915	11161	8562	2080		25718
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	11316	9593	3179	4934	172	29194
5	Нийт төрөлт	567	169				736
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	2842	1690		1461	23	6016
7	Нас баралт	8	65	36			109

№	Үзүүлэлт	<u>2020.5</u>	<u>2021.5</u>	<u>Өөрчлөлт</u>
1	Нийт үзлэг	142898	155290	12392
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	40182	66356	26174
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	25748	25718	-30
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	34767	29194	-5573
5	Нийт төрөлт	684	736	52
Үүнээс	Гэрийн төрөлт	4	4	0
	Охидын төрөлт	45	40	-5
	Охидын төрөлтийн эзлэх хувь	6.5	5.4	-1.1
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	6688	6016	-672
7	Нас баралт	120	109	-11
	0-1 насны эндэгдэл	8	6	-2
	1-5 насны эндэгдэл	2	1	-1
	Хурц халдварт өвчин	99	20	-79

Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2010.5 сар	2021.5 сар	өөрчлөлт
Нялхасын эндэгдэл	1000 амьд төрөлтөд	11.6	8.09	-3.51
Үр хөндөлт	1000 амьд төрөлтөд	338.6	329.2	-9.4
Үүнээс охидын	хувь	9	11.8	2.8
Хурц халдварт өвчин	10000 хүн амд	14.1	2.8	-11.3
БЗДХ	10000 хүн амд	25	8.5	-16.5
Үүнээс өсвөр үе	хувь	10.2	13.1	2.9
Хүүхдийн хяналт /0-1 нас/	хувь	74	77.8	3.8
Хүүхдийн хяналт /1-5 нас/	хувь	38	43.4	5.4

I. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

- Улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд нийт 155290 хүнд үзлэг шинжилгээ хийсний 59.2%-д нь урьдчилан сэргийлэх болон идэвхтэй хяналт тандалтын үзлэг хийгдсэн байна.
- Ортой эмнэлгүүдэд нийт 6016 хүнийг 38284 ор хоногоор хэвтүүлэн эмчилсэн нь нэг хүн дунджаар 6.3 хоног хэвтэн эмчлүүлсэн байна.
- Түргэн тусламжийн 3980 дуудлагад явж үйлчилсний 648/16.2%/ нь алсын дуудлага, 305/7.6%/нь осол гэмтлийн яаралтай дуудлага байсан байна. Нийт дуудлагын 82.1% -д 0-20 минутны дотор гарч үйлчилсэн байна .
- Нийт эмийн сангууд 32035 жор хүлээн авч 4 тэрбум 880 сая төгрөгний эм бараа борлуулалт хийсэн байна.

- ЭЭСангуудад нийт 6667 жор ирсний 55,5% /3706/ нь ЭМДаатгалын, 2,9%/199/ мансууруулах сэтгэц нөлөөт эмийн, 41,4% /2762/ нь энгийн эмийн жор байсан байна. Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалт дундажаар 78,7% байна.

II. БҮРТГЭГДСЭН ӨВЧЛӨЛ, ЭНДЭГДЭЛ

- 5 сарын байдлаар 29194 халдварт бус өвчлөл шинээр бүртгэгдэж эмчлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 5573 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт өвчлөлийн 62,7% нь шинэ өвчлөл байна.
- **Үүнээс тэргүүлэх 5 өвчлөл нь:**

1. **Хоол шингээх эрхтний өвчин-7991/49,1% шүдний цоорол, 14,8% ходоодны, 7,4% элэгний үрэвсэл/**

2. Амьсгалын тогтолцооны өвчин-3913

3. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-3815 /Артерийн даралт ихдэх 55%, зүрхний ишемит өвчин 20,3%

4. Шээс бэлэгсийн тогтолцооны өвчин-3347

5. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин-2701

- 5 сарын байдлаар 653 хүн осол гэмтэлд өртсөний улмаас тусламж авсан ба осол гэмтлээр 15 хүн нас барсан нь өнгөрсөн оноос 1-р буурч, өвчлөл 104 тохиолдлоор өссөн байна.
- Осол гэмтлээр нас барагсдын 20%/3/нь амиа хорлосон-/Мн-1,Цц-1,Эх-1/,46,6% /7/нь зам тээврийн осол-/Бд-1,Гт-1,Нн-1,Хх-1, Цц-1,Боэт-1,Өо-1/, 33,3% /5/ нь бусад ослоор /Бо-2,Цц-2,БОЭТ-1/ тус тус эндсэн байна.
- Осол гэмтлээр нас барагсад нь 86,6% /13/ эрэгтэй ба 3 нь эмнэлэгт хүргэгдсэн боловч 2 нь хоног болоогүй нас барсан байна. Бусад тохиолдлууд эмнэлгийн ямар нэг тусламж авч чадаагүй газар дээрээ нас барсан байна.
- Оны гарсаар 109 хүн нас барсан ба нийт нас барсан хүний 13,7% нь осол гэмтлээр, 22% нь хорт хавдраар, **7,3%** нь зүрхний шигдээс, тархинд цус харвалт зэрэг сэргийлж болох эндэгдэлээр, 3,6% нь нярай үеийн эмгэгийн улмаас нас барсан байна. Нийт нас баралтын 18/16,5%/ нь эмнэлэгт, бусад нь гэртээ, хээр гадаа нас барсан байна.
- Нялхсын эндэгдлийн 6 /Бо-1,Гт-1,Мо-1,Но-1,БОЭТ-2/ тохиолдол бүртгэгдсэн нь 1000 амьд төрөлтөд 8,09% байна.
- Нялхсын эндэгдэл 2020 онд 50% нь эрт нярайн эндэгдэл байсан бол 2021 онд 33,3% нь эрт нярайн, 66,6% нь сараас дээш насны хүүхэд 2 байгаа ба 1 нь хатгаагаар, 1 нь осол гэмтлээр эндсэн байна
- БОЭТөвд 8 эндэгдэл тохиолдож задлан шинжилгээ 80% тай байна. Үндсэн оношийн зөрөө байхгүй.
- **Нас баралтын шалтгаан:**

1. **Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-45**

2. Хорт хавдарын нас баралт-24

3. Бэртэл хордлого гадны шалтгаант нас баралт-15

4. Хоол шингээх эрхтний өвчин-13

5. Төрөх, перинаталь үед үүсэх эмгэг-3/ нярай/

6. Уушигны хатгаа 3

7. Бөөрний эмгэг 3

8. Үжил-1

9. Уушигны бөглөрөлттэй-1

10. Мэдрэлийн өвчин-1

III. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

- Нийт 736 эх төрж 741 хүүхэд мэндэлсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 52 төрөлтөөр хүн амын төрөлт өссөн байна. Нийт төрсөн хүүхдийн хүйсийн харьцаа 1,1:1 байгаа ба эрэгтэй хүйс давамгайлж байна.
- Нийт төрөлтийн 5,8% / 40/ охидын төрөлт эзэлж байгаа нь анхаарал татаж байгаа үзүүлэлт байна./Бо-2,Бу-1,Гт-1,Мн-1,Сэ-2,Хб-6,Хх-2,Цо-1,Цц-2,Шб-9,Өо-4,Эх-6,Бг-3/.
- 5 сарын байдлаар 244 эх үр хөндүүлж 1000 амьд төрөлтөд 329,2 байгаа нь өнгөрсөн оноос **9,4-р** буурсан үзүүлэлт байна. Өсвөр насны охидын үр хөндөлт-29/11,8%/Бд-2,Бу-2,Гт-2,Мн-2,Но-1,Нн-1,Хб-1,Хх-1,Цо-2,Цц-3,Шб-3,Өо-4,Эх-2,Бг-3/ байна.
- Үр хөндөлт 1000 амьд төрөлтөд 9,4-р буурч, охидын үр хөндөлт 2,8-р нэмэгдсэн байна.
- 5 сарын байдлаар сард дундажаар 5521 хүүхдийг идэвхтэй хянаж, хооллолт өсөлт хөгжилтийн байдлыг үнэлэн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлсэн нь хяналтад хамрагдвал зохих хүүхдийн 60,6% эзэлж байгаа нь өнгөрсөн оноос нэмэгдсэн хэдий ч хангалтгүй байна. Хяналтанд хамрагдсан хүүхдүүдээс 14 хүүхэд жингийн алдагдалтай байгаа нь нийт хүүхдийн 0,2%-г эзэлж байгаа ба 21 хүүхэд туранхай, 13 хүүхэд өсөлтийн хоцрогдолтой байна.
- 0-1 насны хүүхдийн хяналт 3,8-р, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн хяналт 5,4-р тус тус нэмэгдсэн байна.

IV. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

- Он гараад 191 халдварт өвчин бүртгэж эмчилсэн нь өнгөрсөн оноос 94 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт халдварт өвчний 2%-г салхинцэцэг, 3,1% сүрьеэ, 3,1%-г гар хөл амны өвчин, 3,6% цусан суулга, 86,3%-г БЗДХ өвчин тус тус эзэлж байна.
- БЗДХ-н 26,2% нь жирэмсний үзлэгээс 19,6% нь урьдчилан сэргийлэх үзлэгээр, 27,8% нь өвчний учир амбулатороор, 26,2% нь тандалтын үзлэгээс илэрсэн байна.

ДЭЭРХ ҮЗҮҮЛЭЛТЭЭС ЦААШИД АНХААРАХ АСУУДАЛ

1. Охидын үр хөндөлт, БЗДХ өмнөх жилээс нэмэгдэх хандлагатай байгаад анхаарч өсвөр үеийн эрүүл мэнд, ялангуяа нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулахад илүү үр дүнтэй ажил зохион байгуулах шаардлагатай.
2. Гэрийн 4 төрөлт нь алслагдсан хөдөө орон нутагт биш, аймгийн төв дээр тохиолдсон байгаа нь хөдөө орон нутгаас ирсэн эхчүүдийн хяналт, төрөх дөхсөн эхчүүдэд өгөх зөвлөгөө, мэдээллийг сайжруулах шаардлагатайг харуулж байна.
3. БЗДХ-н 54 % нь идэвхгүй үзлэг тандалтаар илэрсэн байгаа нь хүн амын дундах өвчлөлийн тархалт байгааг харуулж байгаа ба урьдчилан сэргийлэх үзлэг, илрүүлэлтийг идэвхжүүлэх шаардлагатай.
4. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан болсон хоол боловсруулах эрхтэний болон зүрх судасны эмгэгийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулах, мэдээлэл сургалт сурталчилгаа, эрт илрүүлэг хяналт эмчилгээг сайжруулах
5. Осол гэмтлийн өвчлөл өнгөрсөн оноос нэмэгдсэн байгаа ба өвчлөлийн 24,6%, нас баралтын 46,6% зам тээврийн осол байна. Мөн осол гэмтлийн өвчлөлийн 55,8% нь гадны шалтгаан, орчин нөхцөл, ажлын байрны аюулгүй ажиллагаатай, 13,5% хүчирхийллийн шалтгаантай байгаад анхаарч осол гэмтлийн өвчлөл нас баралтыг бууруулахад салбан дундын хамтын ажиллагааг сайжруулах шаардлагатай.
6. Нас баралтын голлох шалтгаан нь цусны эргэлтийн тогтолцооны эмгэг буюу тархинд цус харвалт, зүрхний ишемит эмгэг зэрэг сэргийлж болох эндэгдэл тэргүүлж байгаа ба эрт илрүүлэлт, хяналтыг сайжруулах шаардлагатайг харуулж байна.

Мэдээлэл бэлтгэсэн: ЭМГ-н статистикч Б. Мидэрсүрэн , Д. Гантогтох